

cultuur nieuws

Marcel

Onttakeld

Nat twee kinderen lieten we de natte horeca achter ons, maar zaterdagavond stonden de vrienden en ik opeens voor de deur van het oude stamcafé in de Amsterdamse Van Woustraat. Grote herinneringen en heimwee trokken ons er na een ententie in de buurt naar binnen.

Het echtpaar Henk & Elly was in onze hoofden nog iconischer en Amsterdamser geworden dan ze al waren. Henk, groot en gevat, die zich in zijn woorden verslikte als het over 'overheidsdienaren' ging. Hadden ze zijn auto 'in de takels gehangen' omdat die 'zogenaamd' over een gele streep stond, dan bleef hij maar herhalen dat de boete 373 euro was.

„En dan moet je nog gaan werken! Dan zit je toch slecht in elkaar als je dat werk doet? Ik vreet nog liever uit de bak!” Elly in d'r glittertrui, glas vieux en filtersigaret onder de bar, die met haar blik vervelende klanten doodde.

We hadden er nog een boek gepresenteerd, ze hadden voor de gelegenheid een microfoon gekocht en Elly bleef net zo lang rondgaan met leverworst, kaas en kipnuggets tot haar schaal eindelijk leeg was.

De laatste keer dat we er waren, bleek kroeghond Bobby - een witte poedel die in een mand achter de bar lag te grommen - overleden en had Henk de ene na de andere operatie in het BowenIJ-ziekenhuis.

Elly: „Z'n hart, z'n darmen, alles zit op de verkeerde plaats.”

Henk: „Maak je geen zorgen, ik kom terug, altijd, anders moet ik thuiszitten, dan word ik gek.”

Elly had hele schema's in d'r hoofd, wist precies welk rendier en welke bal waar hoorde

Er stond inmiddels een asbak op een tafeltje buiten, twee kleumende stamgasten eromheen. Na twee boetes waren ze ook hier „als laatsten” dan toch ook gezwichd voor de wetgeving, ze begrepen het wel.

We duwden die deur open, even kijken of Henk er nog was. Nou daar zat hij, op een handdoek op de verwarming naast de bar. De begroeting was hartelijk, z'n nichtje bediende de tap. „Ik ben gewoonweg ontakeld”, zei hij met bedrukte snuit. De meer dan uitbundige kerstversiering, waarmee ze een zekere reputatie hadden, hing nog niet. Elly wist precies waar die rotzooi moest hangen, die had hele schema's in d'r hoofd van welk rendier en welke bal waar moest hangen, hij had geen idee.

Elly was ziek, al een paar weken thuis. Vlekken op de longen, tien kilo kwijt, morgen weer naar dat kolereziekenhuis.

Henk: „Het is één grote lijdensweg.” We gingen zitten. Tafeltje naast de gokkast, waar iemand tegenaan stond te schelden.

André Hazes uit de boxen, 'Wat is dan liefde?' *Smekend, hier op mijn knieën/Vragend, laat mij niet alleen* De juiste woorden op het goede moment, we hoefden alleen nog maar zwijgend ons bier op te drinken.

Marcel van Roosmalen schrijft op deze plek een wisselcolumn met Ellen Deckwitz.

Zo leest u de NRC waardering

- buitengewoon
- zeer goed
- goed
- matig
- zwak

SOCIALE MEDIA

Bespote deelnemer Rijdende Rechter laat het er niet bij zitten

Toen ze bij De Rijdende Rechter verscheen, werd Penny Lebski bespot op sociale media. Zij dient een klacht in bij het Meldpunt Internet Discriminatie.

Door onze correspondent **Paul van der Steen**

MAASTRICHT. „Mijn hart brak. Ik was mijn vertrouwen in de mensheid even kwijt.” De Brunssumse Penny Lebski schrok zich rot, toen ze zag wat op sociale media allemaal over haar werd gezegd tijdens en na een uitzending van het tv-programma *De Rijdende Rechter* dinsdagavond. Lebski en haar man Ron laten het er niet bij zitten. Ze dienen een klacht in bij het Meldpunt Internet Discriminatie (MIND). Aan de hand van de behandeling van de zaak door die instantie bepalen ze of ze ook nog aangifte gaan doen.

Op Twitter en andere internetfora bespoken kijkers het uiterlijk van Lebski en haar zware stem. Een dag later gebeurde hetzelfde na een interview met het echtpaar in *RTL Boulevard*. „Schofterige uitingen”, vindt ze. „Het toont aan dat er in Nederland nog steeds geen echte acceptatie bestaat van transgenders, maar hermafrodiet. Meer vrouw dan man overigens.”

In *De Rijdende Rechter* op NPO 1 legden ruziënde burgers, doorgaans buuren, hun probleem voor aan rechter John Reid, die zijn bindend advies geeft over het geschil. Omdat ze ruzie hebben, laten die burgers zich doorgaans niet van hun mooiste kan zien.

Ron en Penny Lebski uit Brunssum in *De Rijdende Rechter*.

Het tv-programma (1,4 miljoen kijkers) wordt veel besproken op sociale media. Net als bijvoorbeeld *Ik vertrek* en *Bed & Breakfast* is het programma tijdens de uitzending vrijwel altijd trending topic. Deelnemers worden dan uitgebreid becommentarieerd. Penny Lebski was niet het enige mikpunt dinsdag. Kijkers plaatsten ook veel opmerkingen over de zonnebankbruine huid en rimpels van buurvrouw Trudy Zwiers.

De schlemiel van Nederland

De aflevering van dinsdag draaide om een conflict tussen de Brunssumse bureu. De Lebski's hingen een camera aan de zijkant van hun huis, onder meer ter bescherming van hun tuinbeelden. De Zwiersen klaagden dat die camera ook hun hele tuin kon bekijken. Het echtpaar Lebski vond op hun beurt dat de bureu vanaf hun ho-

ger gelegen perceel zo bij hen de tuin in konden gluren en dat dit de privacy aantastte.

Rechter John Reid oordeelde dat een professioneel bedrijf de camera van de Lebski's moest aanpassen en dat de familie Zwiers een hogere schutting moet neerzetten. De aflevering van *De Rijdende Rechter* kwam woensdag ook ter sprake tijdens een vergadering van de Brunssumse gemeenteraad. Daarin werd gesproken over de benoeming van wethouder Jo Palmen, ondanks een vernietigende integriteitstoets. Een VVD-raadslid vond dat Brunssum op deze manier „de schlemiel van Nederland” werd. Danny Trommelen, raadslid van de lokale partij PAK, sprak dat tegen: „De schlemiel van Nederland zijn we door de uitzending van *De Rijdende Rechter* van gisteren.”

EUROPESE BIËNNALE

Onderzoek OMA vormt de basis van Manifesta in Palermo

AMSTERDAM. De twaalfde editie van Manifesta, de tweejaarlijkse ronddreuzende tentoonstelling die komende zomer plaatsvindt in Palermo, zal gebaseerd worden op een onderzoek van OMA, het architectenbureau van Rem Koolhaas. Dit onderzoek, *Palermo Atlas*, richt zich op de sociale, culturele en geografische structuren van de stad. De tentoonstelling heet *The Planetary Garden*. *Cultivating Coexistence* en zal gaan over de toenemende ongelijkheid in de wereld. Hoofdocatie is het Teatro Garibaldi. Manifesta is een Nederlands initiatief dat is uitgegroeit tot een van de belangrijkste kunstbiënnales van de wereld. (NRC)

KINDERTELEVISIE

Studio 100 koopt Amerikaans bedrijf Little Airplane

BRUSSEL. Studio 100 koopt het Amerikaanse animatiebedrijf Little Airplane Productions. Daarmee verschaft het bedrijf zich toegang tot de Chinese markt. Het Belgische entertainmentconcern, bekend van onder meer Kabouter Plop en K3, zegt met deze overname een belangrijke stap te zetten in verdere internationale expansie. Little Airplane, producent van voornamelijk kleuteranimatie, werkt al samen met grote Amerikaans bedrijven als Disney, Nickelodeon en Netflix. Ook is Little Airplane in China actief. Eerder dit jaar maakte Studio 100 de overname bekend van het Duitse M4e, de distributeur van Nijntje. (ANP)

TV-SERIE

Showtime maakt Amerikaanse remake Hollands Hoop

AMSTERDAM. De Nederlandse dramaserie *Hollands Hoop* krijgt een Amerikaanse remake. De Amerikaanse kabelzender Showtime heeft de rechten gekocht van de serie. Showtime, onderdeel van CBS, is bekend van series als *Homeland*, *Dexter* en *Billions*. De Amerikaanse editie gaat *Kilroy County* heten en zal gaan over een „disfunctionele psychiater die zijn gevaarlijkste patiënt in zijn privéleven moet dulden”. In Hollands Hoop erf een Amsterdamse psychiater met burn-out de Groningse boerderij van zijn vader. Het bedrijf blijkt een dekmantel voor drugshandel. Nu wordt seizoen 2 uitgezonden op NPO 2; seizoen 3 volgt in 2019. (NRC)

1843

Alec Baldwin keerde zaterdag terug in zijn rol van president Trump in de Amerikaanse sketchshow *Saturday Night Live*. In een variatie op *A Christmas Carol* van Dickens (1843) wordt deze bezocht door zijn voormalig Veiligheidsadviseur Michael Flynn,

als De Geest van de Kroongetuige, die hem meeneemt in een reeks angstvisioenen. Russische president Poetin is de Geest van het Heden en Trumps tegenstander Hillary Clinton is de Geest van de Toekomst. Ze scandeert: „Sluit hem op!”

EXPOSITIE FOAM

‘Milieuramp als attractie, dat vind ik verontrustend’

Met kleurrijke sculpturen reflecteert kunstenaar Anouk Kruihof in fotomuseum Foam op de milieuramp die zich voltrekt.

Verontrustende sculpturen met prints van Anouk Kruihof in fotomuseum Foam, zoals deze 'Folly'

van zuurstofmaskers zijn erdoorheen gevlochten. Als laatste redmiddel voor een milieuramp.

Voor de sculpturen printte Kruihof digitale foto's, niet door haar gemaakt, op latex en antislipmatten. De relatie tussen beeld in de online wereld en de fysieke wereld is een terugkerend thema in haar werk. Ze probeert het medium fotografie op nieuwe manieren te benaderen door foto's te integreren in sculpturen. „Wij consumeren zo veel fotografische beelden per dag”, zegt Kruihof. „Via WhatsApp, Instagram... het is de nieuwe taal. Een beeldtaal waarmee wij spreken. Dat omarm ik, maar het is ook heel gevaarlijk. Wat is het effect van die continue circulatie van beeld? Van die reproductie en manipulatie? Niets is dan nog integer. Kunst is altijd fictief, dan zijn die vragen niet aan de orde. Maar dat zijn wel aspecten waar deze werken over gaan.”

Zoals videokunstwerk *Ice Cry Baby*. Hiervoor verzamelde Kruihof amateurvideo's van smeltende gletsjers. De fragmenten smeedde ze aan elkaar tot een drie minuten durende lawine van schuivend en vallend ijs. Op de achtergrond klinken de kreten van de filmers. Maar ook gelach. En een stem die rustig zegt 'it's okay'. Het is een nuchtere opmerking te midden van het ijselijke geweld dat naar beneden stort. Kruihof: „Ik zat ook eens naar zo'n video te kijken en toen zei iemand 'wauw, wat mooi dat afgeronde ijs'. Een milieuramp verwordt tot een spektakel. Een soort attractiepark. Dat is verontrustend.”

Next Level: Anouk Kruihof - ¡Aguas! is t/m 28 januari 2018 te zien in Foam, Amsterdam. Inl.: foam.org.

INTERVIEW NAVARRA STRING QUARTET

‘Beethovens beste werken zijn voor strijkkwartet’

Het Navarra String Quartet ontving de Kersjesprijs 2017. Hoewel half Nederlands is het strijkkwartet hier nog maar amper bekend.

Door onze medewerker **Joep Stapel**

AMSTERDAM. Dat het Nederlands-Britse Navarra String Quartet aan de weg timmert is een understatement: ze bestaan al vijftien jaar, sleepten internationale prijzen in de wacht en treden over de hele wereld op. Alleen zijn ze in Nederland nog nauwelijks bekend. Zaterdag kreeg Navarra in het Concertgebouw de Kersjesprijs ter waarde van 50.000 euro uitge-

reikt voor hun „intens en poëtisch spel met een uitzonderlijk breed spectrum aan kleuren en dynamiek”, aldus het juryrapport. „We zijn nu eenmaal opgericht in Engeland”, zegt violiste Marije Ploemacher-Johnston, een van de twee Nederlandse dames in Navarra. Ze studeerden in Manchester, waar de vermaarde pedagoog Chris Rowland hen op de eerste lesdag bij elkaar zette. Simone van der Giessen, die aanvankelijk viool studeerde, legt zich sinds die dag toe op de altviool. „Chris was enorm gepassioneerd en kon dat overbrengen. Hij opende voor ons de verbijsterende wereld van het strijkkwartet”, zegt Van der Giessen. In het begin telde de bezetting trouwens „twee andere jongens”, merkt

Navarra String Quartet

cellist Brian O’Kane op. Zelf trad hij zes jaar geleden toe. Primarius Magnus Johnston is er sinds acht jaar bij en vertelt dat Navarra deel uitmaakte van een ‘golf’ van fulltime strijkkwartetten die in die jaren in het Verenigd Koninkrijk ontstonden, dankzij inspirerende leraren als Rowland. Waarom leggen vier getalenteerde musici zich volledig toe op het strijkkwartet? De sleutel ligt in het repertoire, zegt O’Kane: „Er is een reden dat goden als Beethoven en Schubert hun diepste werken juist voor strijkkwartet hebben geschreven.” Met het prijzengeld wil Navarra een lang gekoesterde droom in vervulling laten gaan: het vierde en vijfde strijkkwartet van Peteris Vasks opnemen. Voor hun cd met Vasks' eerste drie

kwartetten uit 2010 werkten ze samen met de componist en ontvingen ze jubelende kritieken. „Vasks is heel belangrijk voor ons. We spelen nu in een andere bezetting en willen die relatie bestendigen”, zegt Ploemacher. Op één plek in Nederland is Navarra al wereldberoemd: al vijf jaar organiseren ze hun eigen kamermuziekfestival in Weesp, waar Van der Giessen vandaan komt. Daar spelen ze met muzikale vrienden in de Van Houtenkerk. „We willen meer in Nederland gaan doen en Weesp is onze uitvalsbasis”, zegt Van der Giessen. „Het stadje heeft ons omarmd. Het voelt als thuis”, zegt O’Kane. De eerstvolgende keer dat Navarra in Nederland speelt, zal zijn tijdens de vijfde editie van hun festival, in april 2018.